

Sygn. akt II C 743/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 grudnia 2016r.

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: SSO Marek Kruszewski

Protokolant: Julita Sielicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 grudnia 2016r., w Ł.

sprawy z powództwa K. R. i A. R.

przeciwko B. M.

o zapłatę

1/ oddała powództwo;

2/ zasądza od K. R. i A. R. solidarnie na rzecz B. M. 3'617,00 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

3/ przyznaje adwokat P. K. z Kancelarii Adwokackiej w Ł. wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną z urzędu w wysokości 4'428,00 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) i zarządza wypłatę tej kwoty z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi;

4/ nie obciąża stron nieopłaconymi kosztami sądowymi.

II C 743/15

UZASADNIENIE

5 czerwca 2015r. K. R. i A. R. wnieśli pozew, w którym żądali zasądzenia na swoją rzecz solidarnie od B. M. 150'000,00 zł odszkodowania. Powodowie wywiedli swoje roszczenie z nienależytego wykonania przez pozwanego obowiązków ich pełnomocnika w sprawach I C 206/10 Sądu Rejonowego w Płocku oraz III Ca 1531/11 Sądu Okręgowego w Łodzi. Żądana kwota miała stanowić rekompensatę strat poniesionych w związku z tym przez powodów.

Pismem z 14 lipca 2016r. strona powodowa wniosła także o zasądzenie odsetek ustawowych od wskazanego w pozwie odszkodowania, liczonych od dnia doręczenia pozwanemu pisma. W uzasadnieniu tego pisma powodowie rozszerzyli podstawę faktyczną powództwa zarzucając pozwanemu, iż wbrew ustnym ustaleniom poczynionym w związku z reprezentowaniem ich w sprawie I C 206/10 Sądu Rejonowego w Płocku, B. M. nie podjął działań koniecznych do reprezentowania K. R. i A. R. w sprawie I Ns 341/10 przed Sądem Rejonowym w Łęczycy.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz od powodów kosztów procesu według norm, kwestionując powództwo zarówno co do zasady, jak i wysokości.

Na rozprawie 15 grudnia 2016r. pełnomocnik powodów działający z urzędu wniósł o przyznanie kosztów pomocy prawnej i oświadczył, że nie zostały one zapłacone.

Stan faktyczny:

B. M. jest adwokatem. 24 marca 2010r. pozwany wniósł do Sądu Rejonowego w Płocku pozew w imieniu K. R. i A. R. o zapłatę z tytułu wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości powodów bez podstawy prawnej. Pozew został pierwotnie skierowany przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.. Żądana w tamtym procesie kwota opiewała na 11'000,00 zł i obejmowała wynagrodzenie za 10 lat poprzedzających wytoczenie powództwa. B. M. dołączył do pozwu pełnomocnictwo udzielone mu przez K. R. i A. R. 2 lutego 2010r., do prowadzenia sprawy o zapłatę przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, w postępowaniach we wszystkich instancjach – pierwszej i odwoławczej, urzędach i instytucjach, z prawem substytucji. W sprawie tej pozwany zgłosił m.in. zarzut braku legitymacji biernej wynikający z faktu, że właścicielem infrastruktury energetycznej posadowionej na nieruchomości powodów, z czego powodowie wywodzą swoje roszczenie, jest inna spółka, natomiast spółka (...) występowała jedynie w imieniu i na rzecz tego drugiego podmiotu w korespondencji prowadzonej z K. R. i A. R.. W związku z tym pełnomocnik powodów zgłosił wniosek o wezwanie do udziału w sprawie po stronie pozwanej (...) S.A. w G.. Sąd uwzględnił ten wniosek postanowieniem z 29 czerwca 2010r. Za zgodą K. R. i A. R. oraz (...) sp. z o.o. w P., wyrażoną na rozprawie 5 sierpnia 2010r., (...) S.A. w G. wstąpiła w miejsce dotychczasowego pozwanego w toczącym się procesie. Jednocześnie Sąd zwolnił (...) sp. z o.o. w P. od dalszego udziału w sprawie, jednakże podmiot ten wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od powodów kosztów zastępstwa procesowego. Sąd Rejonowy w Płocku uwzględnił ten wniosek w wyroku z 3 lipca 2013r. zasądzając od K. R. i A. R. na rzecz pierwotnie pozwanej spółki 2'400,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na rozprawie odbytej 5 sierpnia 2010r. w sprawie I C 206/10 B. M. otrzymał odpis odpowiedzi na pozew, złożonej przez (...) S.A. w G., z której dowiedział się o złożonym przez tę spółkę wniosku o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu.

/ załączone akta I C 206/10 Sądu Rejonowego w Płocku: pozew – k2-3, kopia pełnomocnictwa – k 4, odpowiedź na pozew (...) sp. z o.o. w P. – k 52-54, pismo pełnomocnika powodów – k 67, postanowienie – k 68, odpowiedź na pozew (...) S.A. w G. – k 73-77, protokół rozprawy z 5 sierpnia 2010r. – k 134-135 /

Podczas rozmowy przeprowadzonej po rozprawie 5 sierpnia 2010r. B. M. powiadomił K. R. i A. R., że to oni otrzymają odpis wniosku o zasiedzenie służebności i uprzedził, że on takiego odpisu nie otrzyma. Dlatego prosił powodów, aby po otrzymaniu pisma zgłosili się do niego. Nie było wówczas rozmowy na temat występowania B. M. w sprawie o zasiedzenie jako pełnomocnika K. R. i A. R..

/ zeznania pozwanego – k 273 /

Sprawa o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu na nieruchomości K. R. i A. R. toczyła się w Sądzie Rejonowym w Łęczycy pod sygnaturą I Ns 341/10, na skutek wniosku złożonego 2 sierpnia 2010r. przez (...) S.A. w G.. Powodowie otrzymali odpisy tego wniosku 24 września 2010r. wraz z wezwaniem na rozprawę. K. R. i A. R. nie stawili się na pierwszy termin rozprawy wyznaczony na 22 października 2010r., bez usprawiedliwienia. Powodowie nie stawili się także na kolejnym terminie rozprawy wyznaczonym na 27 czerwca 2011r, natomiast byli obecni na rozprawie 10 sierpnia 2011r., po której nastąpiło wydanie orzeczenia. Ani podczas tej rozprawy, ani w pismach procesowych powodowie nie zgłaszali faktu ustanowienia pełnomocnika zawodowego do reprezentowania ich w postępowaniu I Ns 341/10. W sprawie I Ns 341/10 Sąd Rejonowy wydał postanowienie z 24 sierpnia 2011r., którym stwierdził nabycie przez (...) S.A. w G. służebności przesyłu obciążającej nieruchomość powodów, z upływem 1 stycznia 2006r. K. R. i A. R. złożyli wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia tego orzeczenia i jego doręczenie. Uzasadnienie taki zostało im doręczone w październiku 2011r.

/ załączone akta I Ns 341/10 Sądu Rejonowego w Łęczycy: wniosek – k 3-8, dowody do orzeczenia – k 53 i 54, protokół rozprawy – k 64, protokół rozprawy – k 115, pisma procesowe – k 124, 129, 131-134, protokół rozprawy – k 141-142, pismo – k 144, postanowienie – k 146, wniosek o sporządzenie uzasadnienia – k 150, dowody doręczenia – k 161 i 162 /

K. R. skontaktowała się z B. M. pod koniec października 2011r. przynosząc ze sobą odpis postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy w sprawie I Ns 341/10 wraz z uzasadnieniem. Na prośbę powódki pozwany sporządził apelację od tego orzeczenia. Pismo zawierające środek odwoławczy podpisali i wnieśli do Sądu 4 listopada 2011r. powodowie.

/ zeznania powódki – k 273, zeznania pozwanego – k 273, załączone akta I Ns 341/10 Sądu Rejonowego w Łęczycy: apelacja – k 165-166 /

Rozprawa w postępowaniu apelacyjnym została wyznaczona na 26 marca 2012r. W imieniu K. R. i A. R. na rozprawie tej stawiała się aplikant adwokacka z upoważnienia adwokata B. M. działającego jako pełnomocnik powodów. Pełnomocnictwo zostało udzielone 8 marca 2012r. i obejmowało umocowanie do reprezentowania K. R. i A. R. w sprawie przed Sądem Okręgowym w Łodzi, z prawem substytucji. Postanowieniem z 26 marca 2012r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił apelację K. R. i A. R.. W sprawie tej sporządzone zostało uzasadnienie orzeczenia na wniosek złożony przez B. M..

/ załączone akta I Ns 341/10 Sądu Rejonowego w Łęczycy : odpis pełnomocnictwa – k 202, protokół rozprawy apelacyjnej – k 203, postanowienie – k 204, wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia – k 215 /

W sprawie o zasiedzenie służebności B. M. uznał, że nie ma podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej od orzeczenia drugiej instancji.

/ zeznania pozwanego – k 273 /

Po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie I Ns 341/10, postępowanie w sprawie I C 206/10 zostało podjęte 9 października 2012r. Na rozprawie 28 listopada 2012r. K. R. oświadczyła, że rezygnuje z usług (...) jako jej pełnomocnika. 10 grudnia 2012r. do akt wpłynęło pismo B. M. informujące o wypowiedzeniu pełnomocnictwa przez pełnomocnika. Do pisma dołączono kopię pisemnego oświadczenia pozwanego o wypowiedzeniu pełnomocnictwa w związku z brakiem możliwości ustalenia stanowiska w sprawie oraz sposobu jej prowadzenia, skierowanego do powodów, wysłanego na ich adres w dniu 28 listopada 2012r. 27 marca 2013r. K. R. i A. R. zgłosili w sprawie udział innego zawodowego pełnomocnika. Powództwo w sprawie I C 206/10 zostało oddalone wyrokiem Sądu Rejonowego w Płocku z 3 lipca 2013r., przy czym Sąd obciążył powodów kosztami procesu poniesionymi zarówno przez (...) S.A. w G. jak i (...) sp. z o.o. w P.. Po sporządzeniu pisemnego uzasadnienia tego orzeczenia na wniosek pełnomocnika powodów, apelacja nie została wniesiona.

/ załączone akta I C 206/10 Sądu Rejonowego w Płocku: protokół rozprawy – k 198-199, pismo wraz z załącznikami – k 203 i 204, pismo wraz z pełnomocnictwami – k 244-245, 246 i 247, wyrok – k 276 /

K. R. i A. R. nie zapłacili dotychczas kosztów procesu zasądzonych od nich w sprawie I C 206/10.

/ zeznania powódki – k 273 /

Za usługi świadczone na rzecz powodów B. M. otrzymał wynagrodzenie w wysokości 1'500,00 zł, z czego 1'000,00 zł za dojazdy do sądu i 500,00 zł za napisanie apelacji w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu.

/ zeznania powódki – k 273, zeznania pozwanego – k 273 /

Sąd nie dał wiary zeznaniom powodów oraz świadków J. O. i M. R. odnośnie tego, że już po rozprawie odbytej w sprawie I C 206/10 5 sierpnia 2010r. strony umówiły się, że B. M. będzie reprezentował powodów w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia służebności. Przeczą temu nie tylko zeznania samego pozwanego, ale przede wszystkim zachowanie K. R. i A. R. w trakcie postępowania I Ns 341/10. Gdyby w rzeczywistości było tak, jak przedstawiła to powódka w swoich zeznaniach, a mianowicie – gdyby była przekonana o udziale pełnomocnika w sprawie o zasiedzenie, to należałoby się spodziewać, że przynajmniej na rozprawie poprzedzającej wydanie orzeczenia kończącego sprawę w pierwszej instancji powiadomiłaby o tym fakcie Sąd. Równie nieracjonalne byłoby w takiej sytuacji dalsze działanie powódki, która – według jej zeznań – nie skontaktowała się z pozwanym po tej rozprawie

aby wyjaśnić sytuację, ale zgłosiła się do niego dopiero po otrzymaniu odpisu postanowienia z uzasadnieniem. Gdyby powodowie rzeczywiście działali w przekonaniu, iż pozwany powinien ich reprezentować w tamtym postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, to należałoby oczekiwać, że po wizycie w październiku 2011r. zażądaliby nie tylko napisania apelacji, ale również wniesienia jej w ich imieniu.

Sąd nie uwzględnił wniosku powodów o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia spadku wartości należącej do nich nieruchomości, na skutek obciążenia jej służebnością przesyłu. Z uzasadnienia tego wniosku wynika, że służył on wykazaniu szkody, jaką powodowie mieli ponieść w następstwie niewykonania lub nienależytego wykonania przez pozwanego swoich zobowiązań. Wniosek ten należało uznać za bezzasadny z dwóch przyczyn. Powodowie nie udowodnili takiego naruszenia przez pozwanego obowiązków kontraktowych, które mogłoby mieć wpływ na stwierdzenie zasiedzenia przez właściciela sieci energetycznej służebności przesyłu, a tym samym – na zmniejszenie wartości nieruchomości obciążonej tą służebnością. Na marginesie jedynie warto wskazać, że ustalenie takiego następstwa wymagałoby stwierdzenia w tym procesie, że orzeczenie stwierdzające zasiedzenie jest nieprawidłowe, co jest niedopuszczalne. Byłoby to bowiem równoznaczne z obejściem przepisów regulujących tryb postępowania dwuinstancyjnego w sprawach rozpoznawanych w trybie nieprocesowym – art. 518 kpc, tryb stwierdzania niezgodności z prawem prawomocnych postanowień – art. 519² kpc. Ponadto, prawomocne postanowienia wydane w co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym stają się skuteczne z chwilą uprawomocnienia – art. 521 § 1 kpc, zaś przepis nie ogranicza tej skuteczności jedynie do uczestników postępowania. Oznacza to, że Sąd rozpoznający taki spór jak ten, nie może dokonać ustaleń faktycznych prowadzących do odmiennych wniosków niż te, które wynikają z prawomocnego orzeczenia stwierdzającego nabycie w drodze zasiedzenia służebności.

Rozważania prawne:

Strony łączyły dwie umowy zlecenia obejmujące dokonywanie przez B. M. jako zawodowego pełnomocnika czynności w imieniu K. R. i A. R. w postępowaniach toczących się z udziałem powodów, w zakresie określonym udzielonymi pozwanemu pełnomocnictwami – art. 734 kc w zw. z art. 750 kc.

Pierwsza z nich dotyczyła postępowania o zapłatę toczącego się pod sygnaturą I C 206/10 przed Sądem Rejonowym w Płocku. Powodowie zarzucili pozwanemu nienależyte wykonanie obowiązków wynikających z tej umowy, przy czym podstawowy zarzut sprowadza się do nieprawidłowego oznaczenia w pozwie strony pozwanej, co skutkowało obciążeniem K. R. i A. R. kosztami procesu poniesionymi przez (...) sp. z o.o. w G.. Zarzut ten jest uzasadniony, czego strona pozwana nie kwestionuje co do zasady. Jak wynika z przebiegu procesu I C 206/10 B. M. wskazał jako pozwanego podmiot nie będący biernie legitymowany w tamtym sporze, przy czym informacja na ten temat była dostępna jeszcze przed wniesieniem powództwa. Tym samym można uznać, że pozwany wykonując umowne obowiązki wynikające z łączącego strony stosunku, nie dołożył należytej staranności wymaganej od profesjonalisty – art. 355 § 2 kc, a co za tym idzie - nienależycie wykonał swoje zobowiązanie. Skutkiem tego było obciążenie K. R. i A. R. obowiązkiem zwrotu na rzecz nieprawidłowo pozwanego podmiotu kosztów procesu związanych z jego udziałem w sprawie. Pozwany mógłby ponieść za to odpowiedzialność na podstawie art. 471 kc. Jednakże warunkiem koniecznym takiej odpowiedzialności jest wystąpienie szkody, czyli straty poniesionej przez powodów, ewentualnie niezyskanych korzyści, które mogliby osiągnąć – art. 361 § 2 kc. Jak wynika z zeznań złożonych na ostatniej rozprawie przez powodów, zasądzona od nich tytułem zwrotu kosztów procesu na rzecz (...) sp. z o.o. w G., kwota 2'400,00 zł nie została dotychczas uiszczona. Nie wystąpiła więc strata. Samo wydanie prawomocnego orzeczenia nakładającego obowiązek zapłaty tej kwoty nie jest równoznaczne z wystąpieniem szkody, ponieważ z różnych przyczyn może ono nie zostać zrealizowane, np. wierzyciel może zrezygnować z przyznanych mu kosztów.

Mając na uwadze powyższe należało uznać, że w tej części nie zostały spełnione wszystkie przesłanki skutkujące odpowiedzialnością odszkodowawczą na podstawie art. 471 kc.

Co do pozostałych obowiązków wynikających z umowy dotyczącej sprawy I C 206/10 brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwany w jakikolwiek sposób ich nie wykonał, lub wykonywał je nienależycie. Dotyczy to zwłaszcza zarzutu zbyt

niskiego określenia kwoty odszkodowania. Powództwo zostało oddalone co do zasady, zatem w przypadku wyższej kwoty roszczenia skutek byłby jedynie taki, że powodowie zostaliby obciążeni większymi kosztami procesu strony przeciwnej. Nie jest też zasadny zarzut odnoszący się do wypowiedzenia przez pozwanego pełnomocnictwa w tamtej sprawie. Po pierwsze, K. R. złożyła przed Sądem Rejonowym w P. oświadczenie o rezygnacji z usług pozwanego zanim jeszcze pismo zawierające oświadczenie B. M. o wypowiedzeniu pełnomocnictwa mogło dotrzeć do powodów – zarówno złożenie oświadczenia przez powódkę, jak i nadanie oświadczenia pozwanego nastąpiły w tym samym dniu. Po drugie, stosunek zlecenia związany z prowadzeniem sprawy sądowej z istoty swej musi opierać się na obustronnym zaufaniu i istnieniu porozumienia między zlecającym i przyjmującym zlecenie co do sposobu prowadzenia sprawy i kierunku podejmowanych czynności. Skoro przyczyną wypowiedzenia pełnomocnictwa przez pozwanego był brak takiego porozumienia, czemu strona powodowa nie zaprzeczyła, to nie sposób uznać, aby zostało ono dokonane bez ważnego powodu, co jest przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej przyjmującego zlecenie odpłatne, który je wypowiedział – art. 746 § 2 kc. Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że strona powodowa nie wskazała w tym procesie, nie mówiąc o udowodnieniu, na czym miałyby polegać szkoda wynikła dla powodów w następstwie wypowiedzenia przez pozwanego pełnomocnictwa w sprawie I C 206/10. Z przebiegu tamtego postępowania nie wynika w szczególności, aby skutkiem czynności pozwanego był np. wpływ terminu procesowego powodujący negatywne następstwa dla powodów.

Drugi stosunek prawny łączył strony w związku ze sprawą o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu na nieruchomości powodów. Powodowie nie udowodnili przy tym, aby zlecili pozwanemu reprezentowanie ich już w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji. Zatem na tym etapie postępowania trudno mówić o niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu umowy zlecenia, bo taka nie istniała.

Zgodnie z treścią pełnomocnictwa złożonego w sprawie I Ns 341/10 B. M. został umocowany do działania w imieniu powodów w toczącym się postępowaniu apelacyjnym, zaś jego upoważnienie obejmowało jedynie prawo do reprezentowania wyłącznie przed Sądem Okręgowym. Niezależnie od treści art. 91 kpc, a zwłaszcza punktu 3, pełnomocnictwo zawierało wyraźne umocowanie do udzielania dalszego pełnomocnictwa procesowego. W tej sytuacji niezrozumiałą jest zarzut powodów, że pozwany udzielił takiego dalszego umocowania. Wobec tego nie sposób uznać tej czynności za nienależyte wykonanie zobowiązania w rozumieniu art. 471 kc. Ponadto, strona powodowa nie wykazała szkody jaką miałyby ponieść wskutek ustanowienia dalszego pełnomocnika. Szkoda taka nie może wynikać z faktu niekorzystnego dla powodów rozstrzygnięcia ich apelacji. Po pierwsze dlatego, że apelacja została sporządzona przez pozwanego, zaś rola pełnomocnika dalszego ograniczyła się jedynie do jej popierania. Po wtóre, pełnomocnik procesowy nie może odpowiadać za wynik procesu, o ile nie zostanie udowodnione takie uchybienie proceduralne, które w sposób ewidentny wpłynęło na ten wynik, jak np. nie podniesienie zarzutu przedawnienia czy niezgłoszenie znanych pełnomocnikowi wniosków dowodowych mających kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia. Powodowie nie wykazali w tym procesie tego rodzaju uchybień, w szczególności popełnionych na rozprawie apelacyjnej, ograniczając się wyłącznie do bardzo ogólnego stwierdzenia, że pozwany prowadził sprawę w sposób nieodpowiedzialny, bez dbałości o interesy mocodawców.

Niezasadny jest też zarzut nie wniesienia w tej sprawie skargi kasacyjnej przez B. M.. Przede wszystkim dlatego, że powodowie nie udowodnili, aby uzgodnili z pozwanym wniesienie takiego środka zaskarżenia i udzielili mu do tego stosownego pełnomocnictwa, wymaganego zgodnie z art. 87¹ kpc. Pełnomocnictwo, którego powodowie udzielili na etapie postępowania apelacyjnego nie zawierało bowiem umocowania do wniesienia skargi kasacyjnej. Po drugi, skarga kasacyjna nie jest kolejnym odwołaniem od orzeczenia niezadowolającego stronę, ale szczególnym środkiem procesowym obwarowanym szeregiem wymogów formalnych. Z tego względu zawodowy pełnomocnik ma prawo, a nawet obowiązek, dokonać oceny czy istnieją jakiegokolwiek podstawy do jej wniesienia i stosownie do wyniku takiej oceny powiadomić mocodawcę o bezzasadności skargi, a nawet odmówić jej sporządzenia w przypadku stwierdzenia braku podstaw. Z tego względu nie można zawodowemu pełnomocnikowi czynić zarzutu nienależytego wykonania zobowiązania wynikającego z łączącego go z mocodawcą stosunku zlecenia.

Wobec powyższego powództwo podlega oddaleniu jako bezzasadne.

O kosztach procesu Sąd postanowił na podstawie art. 98 kpc uwzględniając wydatki poniesione przez pozwanego na wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika oraz opłatę od pełnomocnictwa.

W punkcie 3 Sąd przyznał pełnomocnikowi z urzędu ustanowionemu dla powodów należne wynagrodzenie według norm, powiększone o aktualną stawkę VAT i zarządził jego wypłatę z funduszy Skarbu Państwa wobec tego, że strona reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu przegrała sprawę.